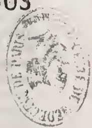

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA IN SCHOLIS MEDICORUM,

die Jovis ſeptimâ Aprilis 1712.

M. JOANNE BAPTISTA CHOMEL Conſiliario & Medico Regis ordinario, Regiæ ſcientiarum Academiæ ſocio, Doctore Medico, Præſide.

An variolis malè erumpentibus pulvis viperinus?

I.

VARIOLÆ formæ dedecus, puellis præſertim infenſæ, & matribus deteſtatæ, quâlibet anni tempeſtate graſſantur, vere potiſſimum & autumno efflorefcunt, infantibus & pueris magis quam adultis familiares, nulli tamen ætati parcunt; exiguæ ſunt puſtulæ, extuberantes, faſtigiatæ, primum rubræ deinde pallidulæ & ſanioſæ. Deteriores ſunt plures paucioribus, majores minoribus, duræ mollioribus, intercutaneæ prominentibus, fuſcæ rubris & candidis. Non prius erumpunt quin omnes totius fere corporis partes male afficiantur; cerebrum ſopor occupat, ſponte manant per genas lacrimæ rubore vultus ſuffunditur, amareſcit lingua, ventriculus languet, recurrit nauſea, vomitus urget, tuſſis inanis quatit, difficilis crebraque fit reſpiratio, febris incenditur, artus denique omnes immeriti laſſitudine gravantur: hæc vel pauciora variolarum eruptioni anteveniunt & aſſident Symptomata minantur perniciem, totum opus ſatagenti naturæ committendum, quam præſidia importunè oblata impedirent potius quam expedirent; ſi tamen huic muneri impar illa ſit, ſi minus vegetæ ſint vires, metuſque oppreſſionis impendeat, tum ea proderit adhibere quæ ſanguinis, ad inſtar muſti bullientis ſuas veluti ſordes ad ſuperficiem amandantis, vividos conatus poſſunt promovere.

II.

UT succos omnes è plantarum partibus expressos, sic sanguinem semel in vitâ sponte fermentescere, quasdamque fæces secernere ac deponere necesse est: hinc fatum ineluctabile quod homines penè omnes variolis jussit esse obnoxios, paucissimos sinit esse tutos: contagiosus quippe morbus ille, hujus est indolis ut inexpertos inficiat facillimè, quod fieri amat levissimo apparatu, per tetra scilicet efluvia ab ægrotantium sanguine manantia. Συμάσεως hujus, ut nec aliarum quæ in corpore fiunt nusquam solus incusandus calor: calidum & frigidum facultates sunt omnium minime potentes. Fermentationem illam inducunt plurimi non unius generis & genii succi quibus sanguis turget, acidus nempè, austerus, acerbus, amarus, & similes amico durabilique nexu jungi nequeunt, quin suis mutuò viribus retusis se se invicem penitiùs subiverint; cum ritè temperati sunt & permixti, tunc nec conspicui sunt, nec hominem lædunt: ubi vero ex illis unus ab aliis secretus fuerit, nec ampliùs mixtus per minima, tunc & conspicuus est & hominem lædit; hunc solitarium succum humoremve ab aliis secretum, eliminare satagit natura, mox per urinas, vel per alvum, modo per vomitum vel per cæca cutis spiracula, ipsi hoc in nisu nullam præstat opem prudens Medicus cum eam certo scit fore facile victricem, ubi dubium est certamen auxiliares mittit copias; hinc in variolis ægrè erumpentibus eligit præsidia quæ dictum fervorem, fæces sanguinis ad cutim ablegantem, promovent, fermentique venenum, si quod sit, extingunt: hujus ordinis sunt Diaphoretica præsertimque viperarum pulvis.

III.

INTER serpentes vipera nobilis quod vivos fætus pariat suum habuit nomen. Plures ad menses potest sine cibo vitam protrahere, quem etiam oblatum, ubi semel capta est ut plurimum respuit, uno quoque anno bis venere utitur. quatuor aut quinque menses utero gerit, catulos edit viginti vel etiam plures, successive uteri orificio exeuntes, horum ex umbilico dependet involucrum quod mater linguâ suâ paulatim divellit. Verno tempore quandòque etiam autumno, veterem cutim, quam senectam dicunt exuit, novaque priùs latitans conspicua fit, depositâ multo splendidior. Hyeme non subit terræ cavernas ut solent serpentes cæteri, sed inter saxa in arboribus ipsis absconditur nulla sui parte venenum est, imo tota Toxicorum Antidotus, vulnus ejus innocuum nisi succus ad radicem dentis latitans immediate in sanguinem infundatur: carnes elixæ præcipuas relinqunt in jure vires, quas crudæ continebant Trochisci ex his veterum arte parati parum utiles, sal quoque eorum industria confectum, exiguas habet vires, aut eas viperis non debet. Elegantiùs nunc paratur pulvis ex truncis expoliatis, forficibus capite & cauda præcisis, rejectis interaneis omnibus præter cor & Hepar, quæ unà cum trunco primum aquâ simplici, dein albo vino pluries lavantur, linteo mundè terguntur in umbrâ siccantur, tum demum in frustula scinduntur, teruntur in mortario & cribro trajiciuntur. Hic pulvis insignes habet virtutes, venenis omnibus acidis obsistit ac præsertim sanguinis sordes suas ad cutim ægrè propellenti subvenit,

IV.

MIRABILES viperarum vires à pluribus retrò sæculis Medici unâ voce confessi sunt, eas corpus per cutim purgare, venenaque plurima vel intus spontè genita, vel foris immissa, profligare, experientia docuit. tot beneficiorum causâ antè politiorem Chymiam non adeo manifesta. Hujus celeberrimæ artis ministerio non parum illustratur Medicina, mixtorum principia oculis ipsis subjiciuntur, quod in uno quoque simplici medicamento utile est ab inutili vel noxio secernitur, proindèque unde nam suas hauriat vires, palam fit omnibus. Hac arte scilicet in viperâ rectè distillatâ reperiuntur terra Phlegma, spiritus, oleum, sal duplex, fixum & volatile: terra ad medendum prorsùs inutilis ut & Phlegma; spiritus pars est salis volatilis Phlegmatis portione dissoluta; oleum illitum extrinsecus prodest pluribus in morbis, eòque magis quò minùs sale volatili destitutum est; sal fixum paucissimum est, acre & mordax ut & salia ejusdem generis; sal volatile plurimum, omnium medicamentorum sive natura sive arte paratorum nobilissimum, indè insignes surgunt tum carnis tum pulveris viperini vires: spiritibus quibus abundat sanguis analogum est, hos recreat, reficit, & nisum quo noxia quæque conantur amoliri, corroborat: intimas corporis partes subit celerrimum, luminis instar, occlusas venarum scaturigines, cohærentes meatus, concretosque humores momento dissolvit, noxiosque non solum per cutis spiracula, verum etiam per urinas, alvum, & cætera corporis emunctoria pro vario impellentis naturæ conatu eliminat; qui ipsius alas rescindere contendunt & humi affigere, ne tenues in auras abeat, vel ne odore suo nares acrius feriat, disperdunt ejus volatiles & æthereas vires: illud vero quovis acido spiritu destruitur, cum calce concrescit in lapidem, nusquam præstantius & magis efficax quam cum solum.

V.

DIFFICILIUS erumpentibus variolis viperinum pulverem exhibere semper & ubique tutum, laboranti naturæ succurrit, cutim quandòque constrictam & duram laxat & emollit, veneni si quod sit, vires infringit, à quo principes corporis partes vindicat. Sale volatili puro & à cæteris viperæ principiis expedito hoc in affectu præstantior, quod non vehementius quam par sit sanguinis ὄγκον extollat: hoc nempe in morbo cavendum ne sanguis ebulliens nimium assurgat, vel ex congestis imprudenter stragulis, vel ex ambienris aeris nimio calore, vel ex medicamentis concitatiorem motum in sanguinem inducentibus, quale foret viperinum sal: ab his præsertim caveas ubi æger in ætatis flore consistit, vel sanguinem habet fervidiorem, vel anni tempestas verna est, aut ultra ætatem non producta: hinc scilicet sordium eliminatio quæ sensim certisque gradibus promoveri debet, præcipiti nimium cursu fertur, sic enim fieret ut non nullæ partes ad exilium damnarentur, quas natura nusquam proscriberet, nisi ultrà debitos limites excurrere cogeretur. Effervescentem nimis sanguinem sive spontè sive medicamentis intempestivè exhibitis sedabit venæ sectio, semel iterumve vel pluries, si opus fuerit celebrata tum ne vasa disrumpantur, tum ne æger ferocientis sanguinis copia suffocetur.

at dum errorem unum vitat Medicus, cave ne currat in contrarium, exhibens remedia quæ sanguinem inspissare, ejusque salutares motus prorsùs sistere valeant. ibis quippe medio tutissimus, nec detrahendæ naturæ vires nec adaugendæ, ubi satis validæ sunt, sed ipsi dificiliùs sordes secernenti mitioribus Diaphoreticis, præsertimque pulvere viperino prudenter opitulandum.

Ergò variolis malè erumpentibus pulvis viperinus.

Domini Doctores disputaturi.

M. Ludovicus Guillot.

M. Joannes Bapt Fermelhuis in Regiâ Artium Academiâ Consiliarius honorarius.

M. Joannes Depiney Peschard, Scholarum Professor.

M. Philippus Fontaine.

M. Antonius Pepin, Professor Scholarum.

M. Petrus Azevedo rei herbariæ Professor.

M. Amandus Douté Serenissimæ Ducissæ Bituricæ Medicus primarius.

M. Franciscus Goüel.

M. Nicolaus Brunel de la Carliere Consiliarius & Medicus Regis ordinarius & Serenissimi Ducis Biturici Medicus primarius.

Proponebat Parisiis ANTONIUS DE JUSSIEU Lugdunæus, in horto Regio Parisiensi Botanices Professor Regius & Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1712.

Apud Viduam Francisci Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typog. 1712.